

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

Doelenpakket

Vak 3D - welzijnswetenschappen

3de graad SO

Doorstroomfinaliteit

Specifieke vorming

Uitgangspunten

Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum

Het pedagogisch project van de school bepaalt welke accenten er worden gelegd en welke keuzes er worden gemaakt bij de opbouw van het schooleigen curriculum.

- **Eerste graad**
Het is de school die bepaalt welke eindtermen binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden. De lessen differentiatie worden ingevuld als een remediëring en een verdieping van onderdelen van de basisvorming (eindtermen) of als een verdieping in klassieke talen.
Aan de lessen van de basisopties-pakketten in het 2e jaar worden leerplandoelen van de POV leerplannen basisopties-pakketten gekoppeld.
- **Tweede/derde graad**
Het is de school die bepaalt welke onderwijsdoelen, ongeacht het eindtermen, cesuurdoelen, specifieke eindtermen of onderwijsdoelen (voor de onderdelen) van de beroepskwalificatie(s) betreft, binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden.

Leerplandoelen zijn minimumdoelen

Het leerplan legt minimumdoelen vast, die resulteren in een minimum aan kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de leerlingen moeten bereiken. Een school bepaalt zelf wat ze bovenop deze minimumdoelen aan bod wil laten komen in de lessen. Ook de onderwijsmethode kiest de school zelf.

Het leerplan gebruikt de taxonomie van Bloom

Het beheersingsniveau van elk doel wordt gekoppeld aan de taxonomie van Bloom. Op die manier hanteren de leraren een gelijkaardig begrippenkader doorheen het leerplan van de basisvorming en de leerplannen van het specifieke gedeelte. Elk leerplandoel bestaat uit een competentiegerichte formulering van het doel waarbij het handelingswerkwoord evalueerbaar gedrag uitdrukt. De volgende handelingswerkwoorden, onderverdeeld in zes categorieën, komen voor:

- **Onthouden**
De leerling onthoudt het materiaal zoals het gepresenteerd is. Het gebruikte werkwoord is herkennen.
- **Begrijpen**
De leerling voegt iets toe aan kennis (een eigen voorbeeld geven), voert een bewerking uit op kennis (een logische conclusie afleiden) of legt verbanden tussen voorkennis en nieuwe kennis (een oorzaak-gevolg relatie geven). Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: aanvullen, beschrijven, bespreken, illustreren, relaties leggen tussen, onderbouwen, onderscheiden, ordenen, toelichten, verklaren, vergelijken, verwoorden, ...
- **Toepassen**
De leerling voert oefeningen uit of lost problemen op. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beheren, bepalen, berekenen, demonstreren, gebruiken, hanteren, handelen, herleiden, lokaliseren, oplossen, rekenen, gedrag stellen, toepassen, uitvoeren, uitwerken,

voorstellen, ...

- Analyseren

De leerling kan een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en hoe ze elkaar beïnvloeden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: analyseren, benoemen, beschrijven, het geven van een redenering, onderscheiden, onderzoeken, ordenen, verwerken, verwoorden, ...

- Evalueren

De leerling kan een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria en standaarden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beargumenteren, beoordelen, bijsturen, evalueren, maken keuzes, reflecteren, ...

- Creëren

De leerling bedenkt een alternatieve hypothese of een eigen aanpak om een taak uit te voeren of maakt nieuwe, originele producten. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: produceren, zich creatief uitdrukken, ideeën genereren, creëren, ontwerpen, ...

Status van een leerplandoel

- AEE = aanbieden / evalueren / eindverantwoordelijke

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en heeft de verplichting om dit leerplandoel mee te nemen in de evaluatie. Ingeval een AEE leerplandoel aan meerdere leraren/vakken is toegekend zal iedere leraar/vak dit leerplandoel binnen de eigen vakspecifieke context aanbieden en evalueren.

- AE = aanbieden / evalueren

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en komt samen met de eindverantwoordelijke(n) tot een gemeenschappelijke evaluatie van dit leerplandoel.

- A = aanbieden

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit met het oog op verankering van de kennis/vaardigheid/attitude zonder dit leerplandoel mee te nemen in de evaluatie. Evalueren kan enkel als de status van het leerplandoel in onderling overleg met de AEE verantwoordelijke wordt aangepast.

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG_DA

Wetenschapsdomein algemene doorstroomcompetenties
Generieke doorstroomcompetenties

SV01.01

De leerlingen doorlopen een onderzoekscyclus in samenhang met inhouden van minstens 1 wetenschapsdomein verbonden aan de studierichting.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein moderne talen
Nederlands: algemene uitbreiding

SV02.11

De leerlingen benoemen kenmerken van het taalsysteem en passen inzicht erin toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

Kennis

Herkomst van woorden: inheems woord, anglicisme, germanisme, gallicisme, belgicisme

Betekenisrelaties: hyponiem, hyperoniem, pleonasme, tautologie, contaminatie

Vormen van humor: sarcasme, cynisme, parodie

Uitspraaktekens

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein moderne talen
Nederlands: algemene uitbreiding

SV02.12

De leerlingen analyseren hoe in literaire teksten betekenissen worden gecreëerd met narratieve, retorische, poëtische en theatrale structuren en technieken.

Kennis

Elementen van spanningsopbouw: spanningsboog, climax, cliffhanger

Vertelperspectief: auctoriële, personale, onbetrouwbare verteller

Literaire stromingen uit verschillende periodes: middeleeuwen, vroegmoderne tijd, moderne tijd, hedendaagse tijd

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein filosofie
Filosofie_Pakket uit filosofie

SV05.01

De leerlingen reflecteren over de mens vanuit visies en met concepten uit de wijsgerige antropologie.

Kennis

Geest en lichaam

Cultuur en natuur

Vrijheid en determinisme

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein filosofie
Pakket uit filosofie

SV05.07

De leerlingen reflecteren over rechtvaardig samenleven en goed handelen vanuit visies en met concepten uit de ethiek.

Kennis

Plicht-, gevolgen-, deugd- en zorgethiek
Is-ought

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein filosofie
Pakket uit filosofie

SV05.08

De leerlingen reflecteren over het onderscheid tussen natuur- en menswetenschappen en de eigenheid van filosofie.

Kennis

Inductie en deductie
Falsificatie en demarcatie

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein filosofie
Pakket uit filosofie

SV05.09

De leerlingen ontwikkelen een argumentatie over filosofische thema's en teksten met behulp van inzichten uit de argumentatieleer.

Kennis

Geldigheid van een redenering
Drogredenen en valkuilen van het denken

Beheersingsniveau Bloom: creëren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein wiskunde
Pakket uit statistiek_Uitgebreide wiskunde in functie van wetenschappen_Uitgebreide wiskunde in functie van economie_Uitgebreide wiskunde

SV06.56

De leerlingen leggen in betekenisvolle situaties de betekenis uit van nulhypothese, alternatieve hypothese, significantieniveau en p-waarde.

Kennis

Steekproevenverdeling

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG_DA

Wetenschapsdomein wiskunde

Statistiek_Pakket uit statistiek_Beschrijvende statistiek_Uitgebreide wiskunde in functie van wetenschappen_Uitgebreide wiskunde in functie van economie_Uitgebreide wiskunde_Gevorderde wiskunde

SV06.58

De leerlingen analyseren het verband tussen twee numerieke grootheden in een dataset met behulp van een spreidingsdiagram.

Kennis

Trendlijn

Correlatiecoëfficiënt

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DG

Wetenschapsdomein biologie
Fysiologie en anatomie van de mens

SV08.11

De leerlingen leggen fysiologische processen van stofwisseling, secretie en transport bij de mens uit met inbegrip van structuur en werking van de betrokken organen.

Kennis

Processen tot op weefselniveau

Enzymwerking

Gezondheidsproblematieken

Spijverteringsstelsel - *Pro*

Urinestelsel - *Pro*

Ademhalingsstelsel - *Pro*

Bloedvatenstelsel - *Pro*

Lymfevatenstelsel - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein gedragswetenschappen

Uitgebreide algemene gedragswetenschappen_Algemene gedragswetenschappen

SV14.01

De leerlingen analyseren de ontwikkelingspsychologische domeinen binnen verschillende levensloopfasen aan de hand van ontwikkelingspsychologische theorieën.

Kennis

Fysieke ontwikkeling: (senso)motorische ontwikkeling

Cognitieve ontwikkeling: van sensomotorisch tot formeel-operationeel denken

Morele ontwikkeling

Socio-emotionele ontwikkeling: gehechtheidsontwikkeling, identiteitsvorming

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein gedragswetenschappen

Uitgebreide algemene gedragswetenschappen_Algemene gedragswetenschappen

SV14.02

De leerlingen analyseren sociaal gedrag aan de hand van sociaalpsychologische theorieën.

Kennis

Sociaal gedrag: sociale cognitie, groepsprocessen, sociale beïnvloeding

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein gedragswetenschappen
Uitgebreide algemene gedragswetenschappen _Algemene gedragswetenschappen

SV14.03

De leerlingen analyseren persoonlijkheid aan de hand van persoonlijkheidstheorieën.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DG

Wetenschapsdomein gedragswetenschappen
Uitgebreide algemene gedragswetenschappen

SV14.04

De leerlingen hanteren een interpersoonlijk communicatiekader in een gesprekscontext waarbij ze een empathische basishouding tonen en zich verplaatsen in het perspectief van anderen.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DG

Wetenschapsdomein gedragswetenschappen
Uitgebreide algemene gedragswetenschappen

SV14.05

De leerlingen analyseren opvoedingssituaties met inbegrip van bijzondere contexten aan de hand van (ortho)pedagogische modellen.

Kennis

Risicofactoren en beschermende factoren op micro-, meso- en macroniveau die de opvoeding beïnvloeden

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein sociale wetenschappen
Samenleving en politiek: sociale en humane wetenschappen_Samenleving en politiek: pakket uit sociale en humane wetenschappen

SV15.02

De leerlingen analyseren kenmerken in hedendaagse samenlevingen aan de hand van sociaalwetenschappelijke theorieën.

Kennis

Cultuur, status, rol, macht, socialisatie, stratificatie, mediatisering

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DO_DG

Wetenschapsdomein sociale wetenschappen

Samenleving en politiek: sociale en humane wetenschappen_Samenleving en politiek: pakket uit sociale en humane wetenschappen

SV15.03

De leerlingen reflecteren vanuit verschillende perspectieven over maatschappelijke vraagstukken aan de hand van aangereikte bronnen met inbegrip van wetenschappelijk onderbouwde literatuur.

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DG

Wetenschapsdomein sociale wetenschappen

Sociale aspecten van recht

SV15.09

De leerlingen reflecteren aan de hand van aangereikte bronnen over de werking van de rechterlijke macht en justitie.

Kennis

Wetgeving en rechtspraak

Functies van justitie

Beheersingsniveau Bloom: evalueren

AEE: Leerplandoel specifieke vorming SPET | 3DG

Wetenschapsdomein sociale wetenschappen
Sociale aspecten van recht

SV15.10

De leerlingen lichten gerechtelijke en buitengerechtelijke procedures als juridische vormen van conflictoplossing toe.

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

